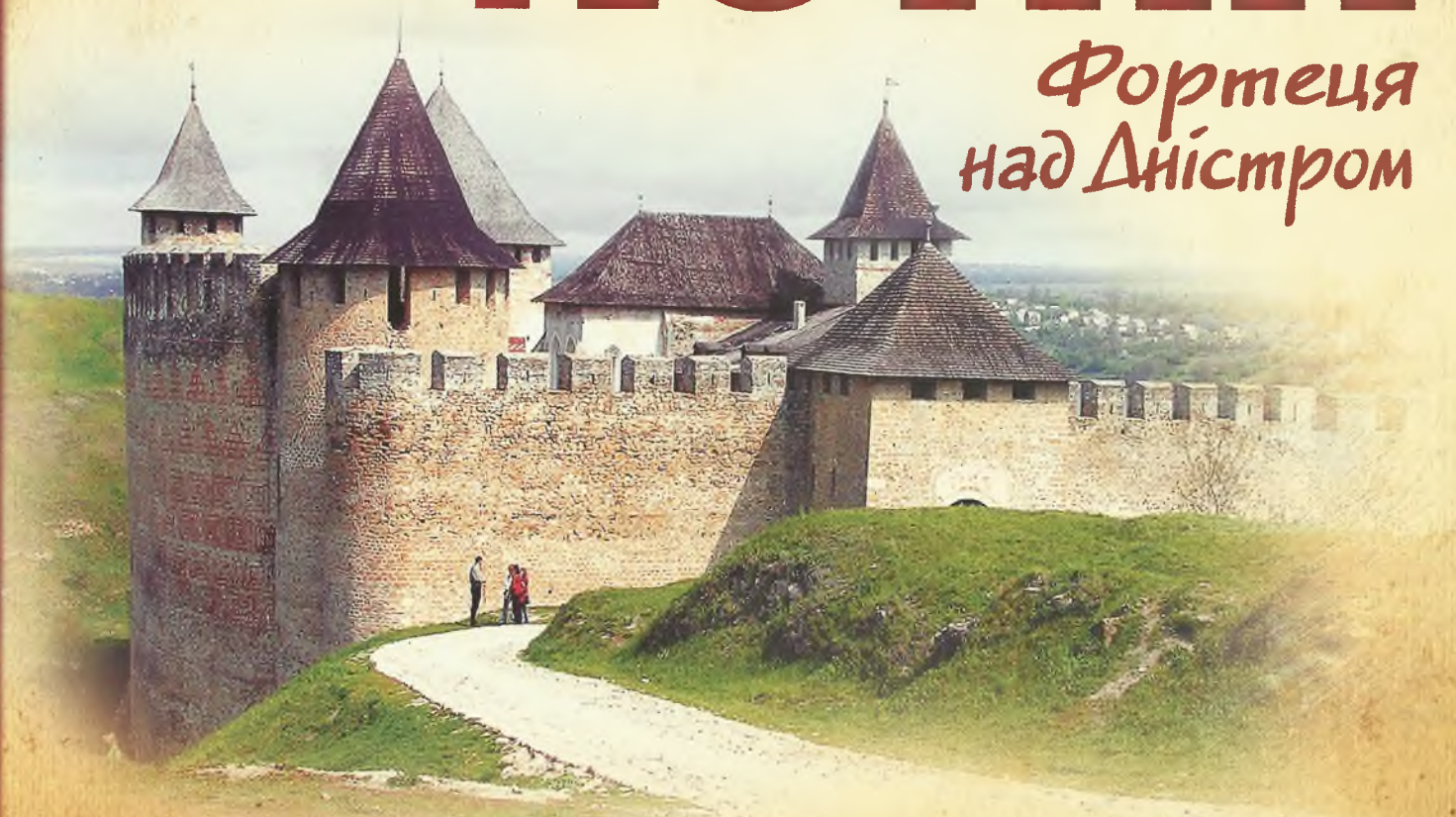

Рута

ХОТИН

*Фортеця
над Дністром*

Книгу відскановано спеціально для сайту "Гуртом". Після прочитання, будь ласка, придбайте її ліцензійний варіант - підтримайте вітчизняних видавців!

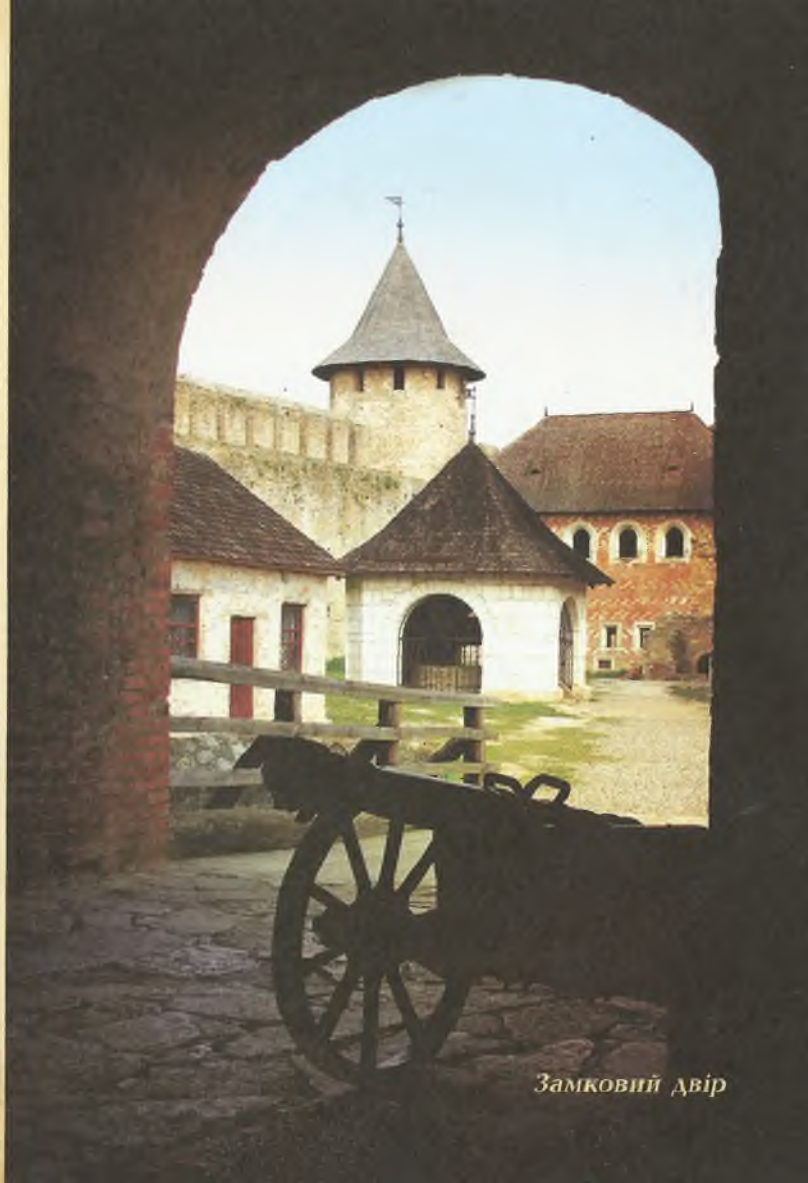
3 *Фортеця над Дністром. Початок будівництва*

На правому березі Дністра височить Хотинська фортеця. Спочатку це була невелика збудована східними слов'янами дерев'яна фортеця. Її незначні рештки виявлені під час розкопок. На жаль, встановити час зведення дерев'яної фортеці, а отже, і Хотина, не вдалося, бо у зв'язку з будівництвом кам'яного замку найдавніші культурні нашарування були зруйновані. Поряд із дерев'яною фортецею та одночасно з нею існувало неукріплене селище. На його території розкопані напівземлянкові житла з печами-кам'янками, які датуються IX-X ст., а на глибині 1,2-1,4 м виявлено культурний шар VII-VIII ст. Ці матеріали свідчать про існування Хотина як слов'янського поселення вже у VIII ст. З того часу життя на його території не припинялось.

У 40-50 рр. XIII ст. на місці дерев'яних укріплень первинної невеликої дерев'яної фортеці східних слов'ян була змурована перша кам'яна фортеця. Вона була невеликою та знаходилася на місі Дністра — там, де тепер стоїть Північна башта з півночі, а з півдня сягала стін Комендантського палацу. Ймовірно, ця фортеця мала усього дві башти — Північну та Південну (В'їзну).

*Залишки кам'яної основи
турецького мінарету*

Замковий двір

Південні башти. В'їзд до замку

4

У другій половині XIV ст. нижнє Подністров'я входить до складу Молдавського князівства, Хотин стає важливим торговельним і митним пунктом на кордоні Молдавії, також збільшується його військове значення. З розповсюдженням вогнепальної зброї фортецю перебудовують, пристосовуючи до нових вимог. Замок будують практично заново. Рівень двору піднесено на 8-10 м, зведено могутні мури та башти. В цей час південний бік фортеці зміцнений трьома баштами: дві на кутах і **центральна – Південна**. Друга південна башта була зведена в XV ст., під час капітальної перебудови замку за часів правління господаря Стефана чель Марє. Але функцію в'їзної виконувала не вона, а **Південно-Східна башта** (залишки фундаменту знаходяться нижче від казарм). В'їзд до замку-цитаделі у XVII ст. здійснювався містком на потужних кам'яних стовпах, що над глибоким ровом перед південним фасадом замку через Південно-Східну башту.

Південна (В'їзна) башта

План Хотинської фортеці 1775 року

Оборонні мури замку складають основне ядро цитаделі, яке сформувалось у XV ст. після реконструкції, проведеної за часів правління молдавського господаря Стефана III (1457-1504). 1711 р. Хотинська фортеця переходить у безпосереднє підпорядкування султана, тому разом зі зведенням нової фортеці будується новий південний мур з Південною баштою та барбакан, який став частиною оборонних замкових мурів. У плані цитадель є неправильним овалом з мурами, товщина яких близько 5 м, і п'ятьма вежами. Висота мурів сягає 40 м. На зовнішніх мурах добре простежується цегляний декор із мотивами «вавилону» — схематичного зображення зіккратів Месопотамії. Цей символ, як церковний герб будівничих, був широко відомим як на Сході, так і в давньоруських зодчих. Це дає підстави дослідникам припускати вплив традицій архітектури княжої доби на будівництво у Молдавській державі ще у XV ст.

Територія замку, оточена оборонними мурами, розділена на два подвір'я, рівень яких вищий, ніж рівень землі. В середині розташовані великий південний двір (двір Воїнів) і невеликий північний (Княжий двір). Внутрішній простір розділений Комендантським палацом і церквою.

Західний (зверху) та східний (унизу) мури фортеці

Дерев'яний міст (зовні)

Дерев'яний міст до фортеці

6

В середині XVII ст. Південної в'їзної башти в її сучасному вигляді ще не існувало. Її появу слід відносити до другої половини XVII ст., а перебудовання — до XVIII ст., коли французькими інженерами проводилося розширення фортеці. Зведено новий південний мур і нову Південну башту, що існує і нині, і, відповідно, певної реконструкції зазнала й сама цитадель. У XVIII ст. башта стала в'їзною. Через рови до неї було перекинуто два дерев'яні мости. На півдні башта відокремлена 24-метровим ровом, через який перекинуто дерев'яний міст, що спирається на велику кам'яну опору. З внутрішнього боку башта також відокремлена від подвір'я ровом, але меншим — 7-метровим, через який прокладено **дерев'яний міст**. Висота від основи башти до низу зубців — 20 м.

В'їзна вежа з мостом (вид з двору)

Вхід у В'їзну вежу під мостом

"Міст-пастка" (внутрішній двір)

7

Південно-Західна башта

Південно-Західна башта (Ковальська) була збудована 1480 р., коли замок було розширено у південному напрямку. Висота вежі з боку подвір'я — 14,25 м. Башта завершена зубцями-мерлонами (відстань між зубцями ззовні — 1,2 м, всередині — 40-90 см) і перекрита наметовим гонтовим дахом. У невеликому приміщенні тут розміщувалась кузня.

Виг з мурів фортеці

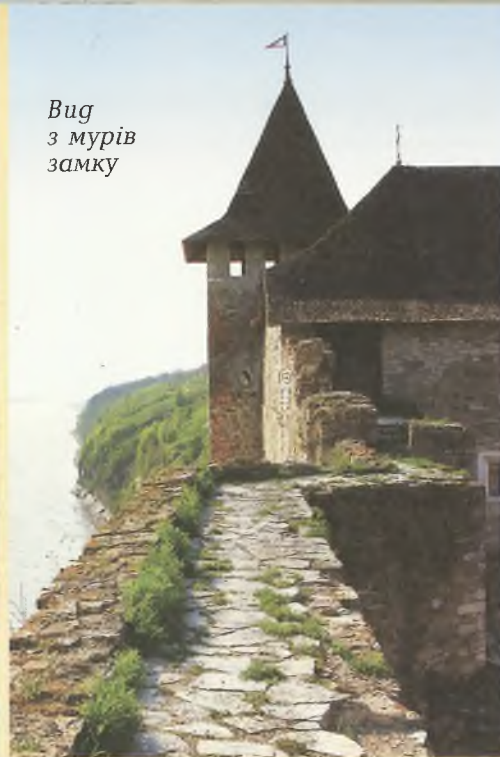
Вхід у Ковальську башту

Виг із середини замкового двору

*Вид
на башту
з південного
боку*

*Вид
з мурів
замку*

*Вид з боку
Дністра*

Східна башта

8

Східна башта (вежа Смертників) зведена не пізніше XV ст. і є одним цілим з іншими основними спорудами замку. Спочатку Східна башта завершувалась зубцями і, очевидно, чотири-скатним шатровим дахом, як і інші башти замку. До 1673 р. на вежі зберігалися зубці, але даху вже не було. 1769 р. на башті знову був чотирискілий дах. Не пізніше 1812 р. до Східної вежі добудовані кам'яні прибудови, що утворили додаткові приміщення. У південне приміщення вели сходи з даху казарми, що розташувалась біля східної стіни замку. Висота башти ззовні — 55,45 м, з боку подвір'я — 17,4 м.

*Вид на Західну башту
із зовнішнього боку фортеці*

Західна башта (Комендантська) зведена у період розширення та відбудови фортеці (кін. XV ст.) — ймовірно, на мурах замку княжих часів. З території фортечного подвір'я з'єднана з Комендантським палацом, тому й отримала назву Комендантської. 1538 р. вона була майже зруйнована, однак не такою значною мірою, як Південно-Західна вежа: фрагменти орнаментального декору із червоної цегли свідчать про збереження старої кладки XV ст. Висота Комендантської вежі з боку подвір'я — 17,13 м, зовнішня висота від основи скелі — 62,56 м. У стінах башти розташовані невеликі арки бійниць — для артилерійського бою.

Вигляд з двору

Вид з двору

Північна вежа

10

Північна вежа зведена в останній третині XV ст. на місці давнього дитинця галицьких часів. Виконувала роль самостійної оборонної одиниці. Внаслідок археологічних розкопок (1960 р.) було виявлено більш древню фортецю XIII ст. Можна припустити, що нижня частина Північної башти є залишком споруди більш раннього періоду, ніж будівництво оборонних стін і башт цитаделі XV ст. Про архітектуру башти першого будівельного періоду відомо лише те, що композиційним ядром є нині існуючий об'єм. У середині XVIII ст. вежа виконувала

роль не тільки оборонного, а й складського приміщення. Північна башта прямокутна в плані, чотириярусна. Її висота ззовні — близько 68 м, висота з боку подвір'я — 15,75 м. Вхід у башту розташовувався у південній стіні та був піднятий відносно рівня двору. Крім цього, існував ще й вантажний вхід, через який подавалася зброя та інші габаритні вантажі. Архітектура Північної башти за весь період існування не зазнала значних змін. Спочатку башта була триярусною, а в XIX ст. з'явився проміжний 4-й ярус.

У другій половині XV ст. одночасно зі зведенням оборонних стін цитаделі споруджено двоповерховий житловий корпус — **казарму**. Декілька разів приміщення перебудовувалось. Так, значні перебудови, особливо внутрішнє перепланування, відбулись у XVIII та XIX ст., під час пристосування будівлі під артилерійський цейхгауз. Пам'ятка є рідкісним типом військово-цивільної архітектури, виконуючи одночасно роль оборонної споруди та житлового приміщення у XV-XVIII ст.

Виг із замкового двору

Підвальні приміщення казарми

Вид із замкового двору

*Замкова церква
(вид з Північної вежі)*

*Замкова
криниця*

Замкова криниця знаходиться посередині двору Воїнів. Будівництво її сягає XV-XVI ст. Глибина криниці – близько 50 м. Її зображення є на кресленнях 1821 р. Після того, як 1856 р. Хотинська фортеця втратила своє оборонне значення, споруди залишилися без нагляду і прийшли в занепад. Зазнала руйнування і Замкова криниця. Ротонда над нею була зруйнована, саму шахту криниці засипали сміттям. У такому стані криниця залишалась до 1994 р. Основні роботи з реконструкції відбулись у 1994-2003 рр. Ротонду над криницею було відтворено відповідно до креслень середини XVII ст.

Замкова церква побудована одночасно з оборонними мурами цитаделі в XV ст. Про ранній період будівництва свідчить романський портал головного входу до храму. Первісно, ймовірно, церква з казармою були єдиним об'єктом. При подальших перебудовах відбулось функціональне розмежування однієї споруди на казарму і церкву. У XVII ст. церкву було переобладнано у мечеть. Мабуть, тоді споруджено й мінарет, кам'яна основа якого і тепер знаходиться біля північно-західного кута церкви. Після приєднання Хотина до Росії (1812) замкова церква, очевидно, не була придатною для експлуатації, оскільки 1832 р. в зовнішній фортеці для російського гарнізону було збудовано церкву святого Олександра Невського, а замкова церква і корпус казарми використовувались як військово-господарські приміщення. Після 1856 р. замкова церква зазнала руйнування. В такому вигляді церква залишалась до 1986 р. Відтак почались роботи із реставрації та реконструкції об'єкта. 2005 р. в приміщенні I ярусу (під церквою) знайдено прохід, що з'єднував його з казармою. У зведенні замкової церкви можна виділити три основні будівельні періоди: перший – XV ст., другий – XVI ст., третій – XVII-XVIII ст.

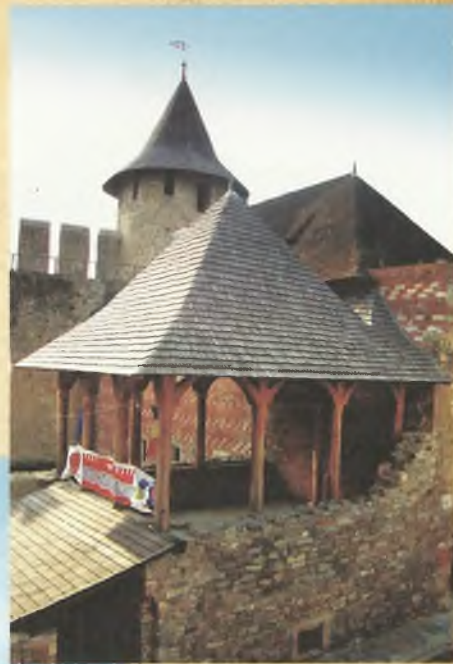
Княжий палац (Палац коменданта) біля Західної, або Комендантської, башти збудований у 80-х рр. XV ст. в межах древнього рову під час розширення фортеці. Будівля розташована на місці південного оборонного муру твердині XIII ст., точніше над цим муром — внаслідок підняття рівня двору під час реконструкції на 8-10 м. Палац примикає до західної стіни цитаделі біля Комендантської башти, розділяючи двір цитаделі на дві частини: великий південний двір, або двір Воїнів, і невеличкий північний — Княжий двір. Облоги і штурми XVI-XVII ст. не нанесли споруді значних ушкоджень. Після 1856 р. палац зазнав часткового руйнування.

На початку XVIII ст. Хотин і Хотинська фортеця переходить до рук турків. 1711 р. турки поряд із кам'яною збудували (під керівництвом французьких інженерів) нову фортецю — із землі, дерева та каміння. Так, з появою далекобійної артилерії цитадель стала вразливою. Для посилення захисної здатності Хотинської фортеці створюється додаткове зовнішнє кільце кам'яно-земляних укріплень — з бастіонами, в'їзними баштами, ровами, мостами через рови. Перший план, на якому є зображення зовнішнього кільця оборони, — «План Хотина в Подолии турецьким пашой Абди срояційся», який датовано 1711 р. 1812 р. за Бухарестським договором місто увійшло до складу Росії. Після 1856 р. система зов-

нішніх укріплень прийшла у занепад. В роки Другої світової війни нова фортеця зазнала значних ушкоджень.

Висота ескарпових стін — 9-12 м, ширина валу — близько 24 м, ширина рову — близько 24 м. Нова фортеця мала декілька брам (воріт): Бендерську, Яську, Руську, Подільську, Кам'янецьку. Всього на стінах нової фортеці було встановлено близько 200 далекобійних гармат. На території фортеці розміщувався 20-тисячний гарнізон.

Вигляд із замкового двору

Вхід у підвали (праворуч)

Бендерська брама. Башта над потоком

Бендерська брама входить до системи зовнішнього кільця укріплень нової фортеці, створеної турками за допомогою французьких інженерів на початку XVIII ст. На плані 1711 р. Бендерська брама позначена як «В'їзна башта». Зображення схематичне і не дає повної уяви про її план. План від 19 серпня 1739 р. дає чітке зображення плану Бендерської брами. На генплані 1769 р. башта позначена як «Бендерська брама» (від назви міста Бендери в Бессарабії). Під час Другої світової війни брама була зруйнована і в такому стані перебувала до 1985 р. Висота її — 18,30 м. Після 1985 р. брама була відреставрована. Бендерська брама є однією із ключових споруд зовнішнього кільця оборони Хотинської фортеці, яку можна вважати зразком оборонного зодчества XVIII ст.

Башта над потоком (у деяких іконографічних матеріалах має назву «Башта, крізь яку тече вода») збудована у XVIII ст. Споруджена у системі оборонного кільця нової фортеці. На плані 1769 р. позначена як арка з баштою, накритою шатровим дахом. Об'єкт на цьому плані нагадує розташовану поруч башту Яської брами. У XIX ст. об'єм башти було втрачено.

Рів перед Бендерською брамою

Місце розташування башти над потоком (втрачена)

Яська брама належить до внутрішнього кільця укріплень Хотинської фортеці, зведених на початку XVIII ст. Башта Яських воріт (існують також інші назви – Ізмаїльська, Яничарська брама) була в'їзною зі сторони м. Ясси. Із зовнішнього боку перед баштою знаходився рів, через який вів дерев'яний міст. Після 1856 р. браму було зруйновано і в такому стані вона залишалась до 1981 р. У 1990–2000 рр. була відреставрована.

Руська брама вперше з'явилась на планах Хотинської фортеці після 1811 р. На попередніх планах на її місці показано суцільний мур оборонних укріплень. Очевидно, ця брама була пробита в західному мурі зовнішніх оборонних укріплень уже після зайняття Хотина російськими військами, а це сталося на початку російсько-турецької війни (1806-1812 рр.). 26 листопада 1806 р. генерал Міхельсон зайняв Хотинську фортецю, яка стала відтоді осідком військового російського гарнізону. Російські військові вирішили, що однієї Яської брами не достатньо, тому між двома бастионами було прокладено новий проїзд. Орієнтовний час будівництва брами – 1807 р. Після 1812 р., коли Бессарабія була приєднана до Росії, Руська брама втратила своє стратегічне значення. До 1931 р. на планах фортеці на місці Руської брами був проїзд без башти. 1931 р., під час реставраційних робіт, проведених румунською адміністрацією, спорудили башту з мостом, що підіймається через рів. Після війни споруду було повністю втрачено. На сьогоднішній день на місці Руської брами існує лише вузький прохід із фрагментом кам'яної стіни.

Яська брама з оборонним муром (праворуч)

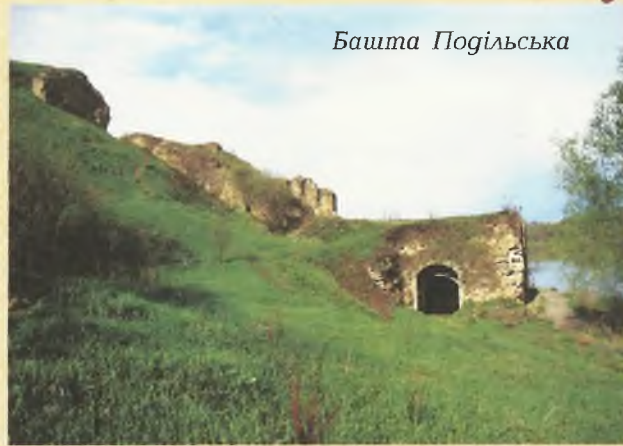
Руська брама (втрачена)

Башта Подільської брами з боку Дністра

Башта Подільська

Кам'янецька брама

Башта Подільської (Дністровської, або Водяної) брами входить до системи зовнішнього кільця укріплень XVIII ст. Башта розташована північніше від цитаделі, біля потоку, і призначалася для в'їзду зі сторони Дністра. Датою зведення Подільської брами можна вважати початок XVIII ст. Після 1856 р. Подільську браму було зруйновано.

Кам'янецька брама (інша назва — «Сортиї бастиона І») — одна з найменш досліджених брам зовнішнього кільця укріплень (на відміну від Бендерської та Яської). Датою будівництва Кам'янецької брами можна вважати початок XVIII ст., коли 1711 р. турки заволоділи Хотиним і розпочали облаштування зовнішнього кільця оборони. Протягом XVIII-XIX ст. велися роботи із підтримання системи укріплень у задовільному стані. Та після 1856 р. фортеця втратила своє оборонне значення, система укріплень залишилась без нагляду та почала занепадати. Зазнала руйнування і Кам'янецька брама.

До періоду зведення нової фортеці відноситься і **Мечеть з мінаретом (руїни)**. Мечеть з мінаретом заввишки близько 3 м розташовувалась на спеціально спланованому майданчику, майже в центрі південної частини нової фортеці, спорудженої турками в 1711 – 1718 рр. Час будівництва цієї культової споруди дозволяє встановити повідомлення анонімного турецького автора, який у 20-30 рр. XVIII ст. був службовцем арсеналу Хотинської фортеці. Він писав, що це була «мечеть покійної валіде-султан». Такий титул носила мати правлячого султана, в

цьому випадку – Ахмеда III (1703-1730 рр.). Вона була гречанкою за походженням, родом з Регімо; користувалась повагою серед турецьких мусульман, тому що на її кошти були збудовані мечеті в Скугарі й Галаті, а також засновано фонд для утримання харчевні для бідних у Стамбулі. Померла 22 лютого 1716 р. З огляду на цю дату початок будівництва мечеті в новій фортеці слід віднести до 1713-1715 рр., коли в Хотині на постійній основі розмістились турецькі і татарські (липканські) військові частини, а також органи влади Хотинської нахійє, або райї –

турецької територіально-адміністративної одиниці, остаточно організованої 1715 р. Поряд було влаштовано кладовище, на якому ховали офіцерів, чиновників і членів їхніх сімей. Починаючи з XIX ст. культова споруда почала використовуватись як провіантський склад. Це підтверджується численними знахідками перепаленого зерна злаків, виявленого під час розкопок підвальних приміщень будівлі у 2000-х рр.). Після 1856 р. мечеть з мінаретом почали руйнуватись. На початку липня 1941 р. відступаючі частини Червоної армії "висадили в повітря" мінарет. Розчищені на сьогодні рештки мечеті з мінаретом дозволяють скласти уяву про цю культову споруду і реконструювати її.

*Мечеть з мінаретом
(фото кін. XIX ст.)*

Сучасний вигляд мечеті з мінаретом (руїни)

Церква святого Олександра Невського

18

Церква святого Олександра Невського зведена в 1830-1835 рр. для російського гарнізону за проектом архітектора Штауберга в стилі неокласицизму, що був властивий для архітектури православних культових споруд 1-ї половини XIX ст. Після 1856 р. церква набуває статусу приходської з передачею їй під приходську школу будівлі колишніх ремісничих майстерень. За часів радянської влади церкву було перетворено на конюшню. Лише 1991 р. в церкві було облаштовано іконостас. Зараз цей храм діючий.

Майстерні гарнізону російської армії було побудовано на місці колишнього двору турецького паші (на фундаментах палацу турецького паші), а потім комендантського дому. Будівництво об'єкта припадає на початок XIX ст. У 1833-34 рр. у будинку було розташовано інженерні майстерні та кузню. З 1851 р. тут розмістилась інженерна канцелярія з креслярнею. На початку XX ст. приміщення колишніх гарнізонних майстерень використовується під парафіяльну школу церкви святого Олександра Невського. Під час Другої світової війни споруда зазнала пошкоджень і в зруйнованому стані залишалась до кінця 1970-х рр. На початку 1980-х рр. у ході ремонтно-реставраційних робіт влаштовано два додаткові входи для пристосування приміщень під виставкову експозицію.

Цікавою спорудою також є і міст через потік. Він з'єднує східну і західну частини території нової фортеці. Перше його зображення представлено на генплані Хотинської фортеці, датованому 1739 р. Спочатку міст був дерев'яним, але в кінці XVIII ст. на його місці збудовано кам'яний міст на арці. Ймовірно, між 1821 і 1856 рр. з'явився останній міст із дерев'яною "прольотною" будовою та кам'яними опорами.

Стіни Хотинської фортеці були свідками багатьох важливих подій, пов'язаних з історією українського народу. Вперше вона піддалась турецькій облозі ще в 1476 р., коли нею безуспішно намагались заволодіти великі сили султана Мухамеда II. У XVI-XVII ст., коли українське й молдавське населення Молдавського князівства вело нерівну боротьбу з турецькими поневолювачами, їм на допомогу часто приходили запорожці. 1538 р. Хотин із фортецею були взяті поляками, а 1563 р. українські козаки на чолі з князем Дмитром Вишневецьким зайняли Хотинську фортецю і почали переговори з молдавським господарем про спільний виступ проти Туреччини. Але через зраду молдавських бояр загін козаків було розгромлено, Дмитра Вишневецького схопили й стратили у Константинополі.

Найвідомішою і найбільш важливою історичною подією, яка відбулася під Хотином у XVII ст., була війна 1621 р. між турками і поляками, які володіли тоді величезною територією України і у якій вирішальну роль відіграли українські запорозькі козаки на чолі з гетьманом Петром Конашевичем Сагайдачним.

План Хотинської фортеці 1807 р., з якого видно, що на протилежному боці Дністра була ще одна фортеця, яка не збереглася

Ймовірне зображення Хотинського замку XIII ст. (малюнок)

На початку серпня 1621 р. турецький султан Осман II зосередив під Хотином більш як 250-тисячну армію, яка мала понад 300 гармат, велику кількість верблюрів, мулів, коней і чотири бойові слони. Польща на той час змогла протиставити туркам лише 35-тисячну армію на чолі з Яном Ходкевичем. Перші збройні сутички двох армій заставили поляків згадати недавні помилки під Цецорою і попросити допомоги у запорозьких козаків. Петро Сагайдачний на чолі більш ніж 40-тисячного війська 2 вересня вступає в бій з турками. Султан усю міць своїх загонів спрямує на українців, розуміючи, що, розбивши Сагайдачного, можна виграти війну. Увесь день, від самого ранку до вечора, тривали жорстокі бої. Битва була такою жорстокою, що ніч ледве могла його зупинити. Турецька артилерія безперервно обстрілювала запорозькі окопи. Татари люто атакували передові загони запорожців, намагаючись відрізати їх від решти військ. Але козацьке військо стійко витримувало удари величезної турецької армії, завдавало ворогам значних втрат, похитнувши їх впевненість у своїх силах.

4 вересня султан розпочав новий наступ. Тепер він спрямовує свою численну орду то на козаків, то на поляків, але знову отримує рішучу відсіч. Турки безупинно обстрілюють козацькі полки з гармат великого калібру. Досвідчений у боях Ходкевич зізнався, що "за ціле життя не чув такого гулу гармат".

Уміло маневруючи, Петро Сагайдачний добився позиційної переваги над ворогом, з'явившись у зовсім несподіваному місці, цим самим він деморалізував вороже військо і надалі спрямував перебіг подій у бік повного розгрому супротивника.

Безперечно, головну роль у цій битві, як і в попередніх, відіграли козацькі полки. Виснаживши турків, Петро Сагайдачний повів запорожців у контрнаступ. В атаку пішли і польські війська. Султан Осман змушений був укласти з Польщею Хотинський мир, який прирівнювався до поразки.

Хотинська війна 1621 р. стала переломним моментом в історії Османської імперії. Вона вражала сучасників як кількістю військ, що в ній брали участь, так і розмахом воєнних дій, а також наслідками. Вона розвіяла легенду про могутність і незламність турків. Вони перестали бути об'єктом нездоланного жаху для багатьох народів Європи та Азії.

Однак біля стін твердині нерідко кипіли й інші битви. У XVIII-XIX ст. древнє слов'янське місто чотири рази штурмували російські війська. У березні 1736 р. почалась російсько-турецька війна. Навесні 1739 р. воєнні дії між військами Росії й Туреччини відновились. 17 серпня 1739 р. в районі сіл Ставчани та Недобоївці відбулася кривава битва. Турецьке командування, вибравши вигідні позиції, створило сильно укріплений табір, де розмістило 90-тисячну армію під командуванням сераксира Валі-паші. Їй протистояла 78-тисячна російська армія під командуванням генерал-фельдмаршала Христофора Мініха, у складі якої

були російські гвардійці під командуванням генерал-фельдмаршала Румянцева, українці Миргородського полку під командуванням полковника Капніста, полк молдавських воїнів, очолюваний полковником Кантеміром, угорський гусарський полк на чолі з полковником Куменгом, полк донських козаків і грузинів під командуванням полковника Фролова. Крім цього, до складу російської армії увійшло близько тисячі буковинців-добровольців, що брали участь у боях, охороні доріг і тилу. У бою під Ставчанами хоробро бились із ворогом росіяни, українці, калмики, грузини, молдавани, буковинці. Турецькі війська зазнали поразки. Вони залишили на полі бою 18 гармат, близько 1000 шатер і тисячі вбитих. В 1679-1787 рр. росіяни знову штурмують Хотинську фортецю. Але лише після російсько-турецької війни 1806-1812 рр. Хотин увійшов до складу Росії та став повітовим центром Бессарабської губернії. Відступаючи, турки майже повністю знищили Хотин, який поступово став відбудовуватись.

Сьогодні Хотин — одне з найбільших міст Чернівецької області, важливий промисловий, туристичний і культурний центр Буковини. У вересні 1991 р. під час свята з нагоди 370-річчя Хотинської битви було відкрито монумент на честь гетьмана України Петра Сагайдачного (скульптор І. Гамаль).

У Хотинській фортеці проводилися зйомки багатьох популярних художніх фільмів: "Гадюка", "Захар Беркут", "Балада про доблесного лицаря Айвенго", "Три мушкетери", "Чорна стріла", "Стара фортеця", "Стріли Робіна Гуда". Серед недавніх — "Тарас Бульба".

Беручи до уваги багаті історичні традиції міста, 2000 р. постановою Кабінету Міністрів України був створений Історико-архітектурний заповідник "Хотинська фортеця". А у вересні 2002 р., згідно з указом Президента України, древнє місто відзначило свій 1000-літній ювілей.

7 липня 2007 р. Хотинська фортеця стала номінантом Всеукраїнської акції «7 чудес України», а 21 серпня 2007 р. її оголошено переможцем акції та визнано одним із семи чудес України.

Кадр із фільму
"Балада про
доблесного
лицаря

Легенда про пляму на фортечній стіні

Колись у фортеці жив воєвода з молодою красунею-дружиною. У них народилася донечка. Батьки не могли натішитись дівчинкою – такою милою і прекрасною вона була. Але коли донечці виповнилося 6 років, померла її мати. Воєвода дуже сумував за дружиною, став після її смерті замкнутим, злим і жорстоким. Минув час, доньці воєводи виповнилося 16 років і вона закохалася в юнака з бідної сім'ї. Батько заборонив дівчині бачитися з бідняком, але вона не перестала кохати хлопця. Тоді розлючений воєвода наказав своїм слугам замурувати неслухняну доньку живцем у стіні фортеці. Наказ воєводи було виконано, а на тому місці, де замурували дівчину, на стіні з'явилася волога пляма. Кажуть, що то через камінь просочилися сльози нещасної закоханої дівчини.

Рута

Керівник проекту – Руслан Галагодза

Автор тексту – Єлизавета Буйновська

Коректор – Наталія Галагодза

Фото: Ірина Пустиннікова, Олександр

Брус, Тарас Чепіль, Руслан Галагодза

Рута

ВИДАВНИЦТВО

пр. Грушевського, 25/2,

м. Кам'янець-Подільський

тел./факс: (03849) 33-523, моб.: 067-384-16-77

www.ruta.km.ua, e-mail: ruta_vd@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного
реєстру від 28.04.2006 р. серія ДК №2477

Здано в набір 15.04.2010.

Підписано до друку 26.04.2010.

Формат 70x100/16. Гарнітура Baltika.

Друк офсетний. Папір офсетний.

Друк: друкарня "Рута"

Авторські права захищені законом.

FASON
ФАСОН

Брус
Олександр
Миколайович

М.ХОЛИН
вул. Святопокровська, 64
тел. (067)9452008
(067)1099931